

SÅDAN

VINSKOLEN

PÅVIRKER KLIMAFORANDRINGERNE VIN

Klimaforandringerne mærkes også i vinverdenen, og vinproducenter verden over forsøger at vænne sig til de ændrede forhold. For nogle giver det flere problemer og for andre færre, men fælles for alle er, at der skal tænkes i nye baner. Og hvad betyder det så for vinforbrugerne? Vinskolen tager denne gang temperaturen på en vinverden under forandring

(TEKST: THOMAS ILKJÆR)

Ikke mange andre emner slår klimaforandringerne, hvis man skal lave en aktuel topliste over vinverdenens mest diskutererede temaer. Hvor længe det vil vare, og hvad det skyldes, er i allerhøjeste grad til debat, men en rundspørge blandt verdens vinbønder vil hurtigt kortlægge, at klimaet ikke er som for 15-20 år siden. I forhold til andre afgrøder er vinen nok ikke det hårdest ramte område, da vinstokken er en ganske modstandsdygtig og omstillingsparat plante, men der er ingen tvivl om, at der både i mark og kælder samt på vinuniversiteterne grubles over fremtidsprognoser og eksperimenteres med løsninger. Dem er der ikke så mange nemme af, men endnu er der ikke grund til kun at male fanden på væggen. ●

? Hvor mærkes forandringerne mest?

Klimaforandringerne har mange ansigter og derfor mange forskellige påvirkninger på vindyrkingen, men 2 forhold er indtil videre mest markante. Mange steder er den mest mærkbare forandring varmere forhold. Gennemsnitstemperaturen øges, og ekstreme varmegrader opleves oftere. Man ser ikke en ensartet udvikling over hele vinverdenen, men temperaturstigningen er den, de fleste vinbønder rapporterer mest samstemmende omkring.

Oftentimes – men ikke altid – følges dette af mindre regn og længere tørkeperioder. I visse områder som Californien, Australien og store dele af Spanien har vandmangel for eksempel været et af de senere års største problemer. Til gengæld er voldsomme, skybrudslignende regnfald med store vandmængder på kort tid hyppigere nogle steder, men medmindre det kommer præcis under høsten, er det mindre problematisk.

? Hvilken betydning har temperaturændringerne?

Vinplantens udvikling gennem en vækstsæson er først og fremmest styret af temperaturen. Når temperaturen øges, fremskyndes udviklingen, og druerne når tidligere det samme sukkerniveau. I relativt varme områder kan dette være problematisk, da andre komponenter i druerne som aroma og tannin ikke er fulgt med den øgede modningshastighed. Lader man druerne hænge for at vente på de dele, stiger sukkermængden for meget, og syremængden falder, hvilket vil betyde mindre friske vine med højere alkohol. I køligere områder derimod kan temperaturstigningen være en fordel. Tidligere tiders udfordringer med at få helt modne druer i alle år er i høj grad forsvundet. Resultatet er mere balancerede vine med mere fylde og mindre syre i de køligere år og et mindre behov for at hjælpe mosten på vej med tilsat sukker, som er en udbredt praksis i f.eks. Frankrig og Tyskland.

? Hvilken betydning har vandmangel?

Vinplanten er en sej vækst. Når den bliver stresset, som for eksempel når den mangler vand, bruger den dog al energi og den smule væde, den kan finde, på at overleve, hvilket går ud over mængden af druer og deres kvalitet. Planten lukker så at sige ned, og i grelle tilfælde går fotosyntesen, som skal skabe sukker i druerne, i stå. I mindre ekstreme situationer betyder vandmangel f.eks. ofte bladtab med mere solbrændte og tørrede druer som resultat. Områder med vandmangel på grund af begrænset regn og lavt grundvand har derfor relativt store problemer. I områder, der hidtil har været en smule for våde, har forandringerne derimod været til det bedre. Mindre regn og især større fordampning grundet højere temperaturer har skabt bedre dyrkningsforhold og større sandsynlighed for sunde og koncentrerede druer. Bordeaux er et godt eksempel, hvor man de seneste årtier har set en større koncentration af gode årgange end tidligere.

? Hvad kan man gøre for at modvirke temperaturændringerne?

For det første kan man flytte længere væk fra Ækvator. Det er naturligvis ikke i praksis muligt for særligt mange vinbønder, men på et overordnet plan strækkes vindyrkningsområderne mod polerne. Derfor omtales Sydengland nu seriøst som en kommende vinmagt. For det andet kan man rykke mod kysten, hvor der typisk er lidt køligere. For det tredje kan man flytte

vinmarkerne opad i højden mod lavere temperaturer. Chile er et af de lande med færrest klimamæssige vinproblemer, for her er alle 3 løsninger inden for rækkevidde, og man har netop de seneste år set succes for sydligere, mere kystnære og højere beliggende vinområder. Har man ikke disse muligheder, kan ændrede dyrkningsformer i markerne eventuelt hjælpe.

? Hvordan modvirker man vandmangel?

Den oplagte løsning mod vandmangel er at tilføre den via vanding, men i praksis er det langtfra altid en mulig løsning. For det første fordi vand jo ikke er en udtømmelig ressource, og det ikke kun er vinplanterne, der har brug for den. Foruden menneskene og industrien i vinområderne kan der også være andre afgrøder, der er i problemer, og det bliver således et skarpt prioriteringsspørgsmål, hvor vandet skal bruges. For det andet er det simpelthen i visse vinområder forbudt at vande vinmarkerne. En anden mulighed er på planteskolerne at udvikle rødder (grundstammer), der bedre kan klare vandunderskud, og eventuelt kombinere det med druesorter, der traditionelt klarer sig godt i tørre områder.

? Kan man gøre noget i vinfremstillingen?

I situationer med højere temperaturer og mere fuldmodne druer kan man for eksempel tilføre mere syre til druemosten. Den øgede alkoholmængde kan man fjerne via forskellige teknikker, og i sidste instans kan man tilføre vand. Der forskes også i gærstammer, der skal bruge mere sukker for at skabe alkohol. I druer med umodne aromaer og tanniner kan man bruge en gær, der fremmer visse aromaudviklinger, og man kan arbejde mere skånsomt med udblødningen af drueskaller og derved trække mindre umodne tannin ud i mosten. Det er dog omdiskuteret, i hvor høj grad disse processer påvirker vin-kvaliteten, og de er langtfra tilladt i alle vinområder.

? Er klimaforandringerne godt eller skidt for vinkonsumenterne?

Det kan der ikke svares entydigt på. I visse vinområder har temperaturstigning og vandmangel skabt problemer med mindre og/eller dårligere vine som resultat, i andre er det lige omvendt. Mange steder har bl.a. klimaforandringerne betydet anderledes vine end tidligere (eksempelvis i Bordeaux), hvilket for nogle konsumenter er af det gode og for andre ses som en skam.

Vine fra hårdt ramte regioner vil måske stige i pris på grund af omkostninger hos producenterne, men så vil der sandsynligvis være nye vinområder, der tager over, og andre, hvor bedre forhold også vil give bedre priser. Det eneste, der synes sikkert, er, at vinverdenen vil se anderledes ud om 40 år. Men på den anden side ser den jo også noget anderledes ud i dag end for 40 år siden.